

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 28.11.2023
COM(2023) 764 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET

om översynen av rådets förordning (EU) 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi

I. Inledning

I denna rapport görs en översyn av rådets förordning (EU) 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi¹ (*rådets förordning*).

Rådets förordning är en av de nödgärder som rådet antog 2022 med anledning av den energikris som uppstod efter Rysslands invasion av Ukraina. Den bygger på artikel 122.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, enligt vilken rådet på förslag av kommissionen kan besluta om lämpliga åtgärder med hänsyn till den ekonomiska situationen, särskilt om det uppstår allvarliga försörjningsproblem i fråga om vissa varor, särskilt på energiområdet.

När rådets förordning antogs i december 2022 krävde den övergripande geopolitiska situationen och de mycket höga energipriserna att utbyggnaden av förnybar energi i unionen skyndsamt skulle påskyndas för att mildra effekterna av energikrisen genom att stärka unionens försörjningstrygghet, minska volatiliteten på marknaden och sänka energipriserna. Eftersom långdragna och komplexa tillståndsförfaranden utgjorde ett stort hinder för snabba och omfattande investeringar i förnybar energi och tillhörande infrastruktur syftade rådets förordning till att omedelbart påskynda de tillståndsförfaranden som var tillämpliga på vissa projekt och viss teknik för förnybar energi med störst potential att främja en snabb utbyggnad för att mildra effekterna av energikrisen. Därför infördes genom förordningen exceptionella, riktade och tidsbegränsade åtgärder i hela EU.

Denna rådsförordning är tillämplig på alla tillståndsförfaranden som har ett startdatum som infaller inom dess tillämpningsperiod. Medlemsstaterna får också tillämpa rådets förordning på pågående tillståndsförfaranden som inte resulterat i något slutligt beslut före den 30 december 2022, förutsatt att detta förkortar tillståndsförfarandet och att tredje parter befintliga lagstadgade rättigheter bevaras.

Det är viktigt att notera att den 9 oktober 2023 antogs direktiv (EU) 2023/2413² om ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om förnybar energi (*ändringsdirektivet* respektive *det reviderade direktivet om förnybar energi*), som avsevärt höjde den ambitionsnivå för förnybar energi som unionen gemensamt måste uppnå senast 2030: från det tidigare målet på 32 % till ett mål på 42,5 % med en ambition att nå 45 %. Ändringsdirektivet, som trädde i kraft den 20 november 2023, innehåller omfattande bestämmelser för att effektivisera tillståndsförfarandena för projekt för förnybar energi på ett heltäckande sätt genom fysisk planering, förenkling och förkortade förfaranden. Ändringsdirektivet innehåller bestämmelser inom samma ämnesområden som rådets förordning. Vissa är mycket snarlika, medan andra uppvisar betydande skillnader (se avsnitt IV). Vidare

¹ Rådets förordning (EU) 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi (EUT L 335, 29.12.2022, s. 36–44).

² [EUR-Lex - 32023L2413 - SV - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

återspeglade direktivet inte vissa av de mer exceptionella åtgärderna i förordning (EU) 2022/2577, vilket begränsar deras exceptionella och tillfälliga karaktär. I stället infördes genom direktivet ett stabilt och långsiktigt permanent system för att påskynda tillståndsförfarandena, med särskilda steg och förfaranden som kräver en längre genomförandetid. Flera tillstandsregler i det reviderade direktivet, närmare bestämt alla tillstandsregler utom de som rör accelerationsområden för förnybar energi, måste införlivas senast den 1 juli 2024, omedelbart efter det att giltighetstiden för rådets förordning har löpt ut.

Enligt artikel 9 i rådets förordning ska kommissionen senast den 31 december 2023 göra en översyn av förordningen mot bakgrund av utvecklingen av försörjningstryggheten och energipriserna samt behovet av att ytterligare påskynda utbyggnaden av förnybar energi, och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten av översynen för rådet. Enligt artikel 9 i denna rådsförordning får kommissionen också, på grundval av den rapporten, föreslå en förlängning av den.

För att avgöra om rådsförordningen behöver förlängas måste villkoren för en sådan förlängning vara uppfyllda. Här måste kommissionen bedöma i) den senaste utvecklingen av unionens försörjningstrygghet och energipriser, inbegripet hur utbyggnaden av förnybara energikällor har bidragit till denna, ii) behovet av att ytterligare påskynda de förnybara energikällorna och iii) de specifika effekterna av denna rådsförordning för att främja ett sådant påskyndande. Vidare är det med tanke på ändringsdirektivets ikraftträdande lämpligt att bedöma hur bestämmelserna i denna rådsförordning förhåller sig till tillstandsbestämmelserna i det reviderade direktivet om förnybar energi³.

I denna rapport beskrivs därför den senaste utvecklingen i fråga om försörjningstrygghet och energipriser, och de förnybara energikällornas bidrag till denna, samt behovet av att ytterligare påskynda utbyggnaden av förnybar energi (avsnitt II) och den effekt som denna rådsförordning haft i detta sammanhang (avsnitt III). Slutligen görs en översyn av rådsförordningens tillämpningsområde och de nya tillstandsbestämmelserna i det reviderade direktivet om förnybar energi (avsnitt IV) innan slutsatser och rekommendationer om ytterligare åtgärder presenteras (avsnitt V).

II. Utvecklingen när det gäller försörjningstrygghet och energipriser, och behovet av att påskynda utbyggnaden av förnybar energi

När det gäller utvecklingen av försörjningstryggheten i unionen har energiförsörjningen överlag blivit betydligt tryggare. Det finns dock fortfarande betydande risker.

När det gäller gasförsörjningen har importen av rysk gas minskat i linje med REPowerEU-målen, tack vare diversifieringsinsatser och besparingar. EU:s underjordiska gaslagringsanläggningar är fyllda till drygt 90 % av sin kapacitet när

³ Direktiv (EU) 2018/2001 ändrat genom direktiv (EU) 2023/2413.

uppvärmningssäsongen börjar. Rysslands krig mot Ukraina fortsätter dock och utgör ett allvarligt hot mot unionens energitrygghet. På grund av den kraftigt minskade importen av gas via ryska rörledningar under det senaste året har leveranserna av gas till unionen minskat avsevärt jämfört med före krisen. Med nuvarande gasimport förväntas unionen motta cirka 20 miljarder kubikmeter rysk gas under 2023, vilket är ungefär 110 miljarder kubikmeter mindre än 2021.

De globala gasmarknaderna är fortfarande mycket ansträngda och förväntas förbli så under en längre tid. Som Internationella energiorganet (IEA) har påpekat ökade den globala försörjningen av flytande naturgas (LNG) endast måttligt under 2022 (4 %) och 2023 (3 %) på grund av begränsade öknings av kondenseringskapaciteten, avbrott i större exportanläggningar och minskande matningsförsörjning vid LNG-anläggningar som försörjs av äldre fält. Betydande ny kondenseringskapacitet för LNG i hela världen (särskilt i USA och Qatar) förväntas starta upp från och med 2025, men enligt IEA är marknadsbalansen fortfarande osäker inom den närmaste framtiden. Denna situation har negativa konsekvenser för gaspriserna, som trots att de är mycket lägre än toppnoteringen sommaren 2022 (då priserna steg till över 300 euro/MWh) är mer än dubbelt så höga som före krisen (mellan 40 euro/MWh och 50 euro/MWh i början av hösten 2023), vilket oundvikligen påverkar EU-medborgarnas köpkraft och de europeiska företagens konkurrenskraft. Volatiliteten på marknaden är också en följd av marknadens stramhet och utgör en ytterligare risk för EU:s ekonomi. Under sommaren och hösten 2023 inträffade ett antal episoder som skapade betydande volatilitet, vilket visar att gasmarknaderna fortfarande är bräckliga och kan överreagera på alla oväntade och plötsliga chocker vad gäller tillgång och efterfrågan, vilket var fallet efter strejken i de australiska LNG-anläggningarna, krisen i Mellanöstern och Balticconnector-avbrottet. Under dessa omständigheter kan rädslan för brist leda till stora reaktioner med allvarliga återverkningar på priserna i hela EU.

Dessa allvarliga svårigheter förvärras av ett antal ytterligare risker som, om de förverkligas, skulle förvärra situationen avsevärt. Dessa risker är bland annat följande: En återhämtning av efterfrågan på LNG i Asien som minskar tillgången på gas på den globala gasmarknaden, extrema väderförhållanden som kan påverka vattenkraftlagringen eller kärnkraftsproduktionen, vilket skulle kräva ökad användning av gasdriven elproduktion, och ytterligare möjliga avbrott i gasförsörjningen, inbegripet ett fullständigt stopp för gasimporten från Ryssland, eller ett avbrott i befintlig kritisk gasinfrastruktur. Väpnade konflikter påverkar dessutom flera regioner som är relevanta för EU:s energiförsörjning, såsom Ukraina, Azerbajdzjan och Mellanöstern.

Aktuella exempel visar relevansen av riskerna i samband med störningar i energiinfrastrukturen. I september 2022 skadades gasledningen Nord Stream 1 av sabotage i en sådan omfattning att den för närvarande inte kan transportera någon gas och inte kommer att kunna göra det inom en överskådlig framtid. I oktober 2023 inträffade störningar i driften av Balticconnector, en viktig rörledning som förbinder Finland med

Estland. Efter den incidenten tillkännagav de finska myndigheterna en beredskapsnivå som tydde på en betydande försämring av gasförsörjningssituationen.

När det gäller el anses beredskapsnivån inför nästa vinter, och därmed vår försörjningstrygghet i denna sektor, i allmänhet vara bättre än förra året. Vid sidan av en ökad kärnkraftsproduktion inför nästa vinter och högre lagringsnivåer för vattenkraft har tillskottet av ny kapacitet för förnybar energi förbättrat utsikterna. Det finns dock fortfarande skäl för försiktighet. Därför kommer de medlemsstater som har infört nödåtgärder att upprätthålla dem åtminstone fram till slutet av vintern. Dessutom har många medlemsstater även planerat att behålla eller återinföra energibesparingsåtgärder.

Den förbättrade försörjningstryggheten återspeglas också i gas- och elpriserna. När krisen nådde sin kulmen sommaren 2022 nådde gaspriserna rekordhöga nivåer på över 300 euro/MWh, vilket fick omedelbara återverkningar på elpriserna som steg till långt över 400 euro/MWh. Sedan dess har gas- och elpriserna sjunkit avsevärt, och fluktuerar för närvarande kring 50 euro/MWh respektive 100 euro/MWh, även om de fortfarande är mer än dubbelt så höga som före krisen.

Behovet av att uppnå unionens energi- och klimatmål för 2030 och det långsiktiga målet om klimatneutralitet kommer att kräva en massiv ökning av kapaciteten för förnybar energi i hela EU. Unionens åtgärder för att hantera energikrisen inom ramen för REPowerEU-initiativet kräver kraftfulla insatser för att snabba på utbyggnaden av förnybar energi och därigenom påskynda unionens utfasning av ryska fossila bränslen. Därför spelar en påskyndad utbyggnad av kapaciteten för förnybar energi en viktig roll både i EU:s långsiktiga strategi för minskade koldioxidutsläpp och i den kortsiktiga strategin för att hantera energikrisen. Den förnybara energin har varit avgörande för att öka försörjningstryggheten och hålla energipriserna under kontroll under energikrisen. Det främsta skälet till detta var att naturgas ersattes med förnybar energi, särskilt inom energisektorn, vilket sedan påverkade den totala efterfrågan på gas. Den extra elproduktionen från förnybara energikällor i år ersatte omkring 107 TWh fossilbaserad elproduktion, vilket motsvarar ca 10 miljarder kubikmeter gas.

Med tanke på att priset på nederländska Title Transfer Facility (TTF) under 2022 i genomsnitt uppgick till omkring 120 euro/MWh uppskattar kommissionen den besparing som gjorts tack vare utbyggnaden av ytterligare kapacitet för förnybar energi till mer än 10 miljarder euro. Även Internationella energiorganet uppskattade att utbyggnaden av ny förnybar energi skulle få betydande positiva effekter på energipriserna. Det uppskattade att de genomsnittliga grossistpriserna på el skulle ha varit 8 % högre på alla europeiska marknader 2022 utan den ytterligare installerade kapaciteten. Tack vare den ytterligare solcells- och vindkraftskapacitet som har installerats förväntas europeiska konsumenter spara omkring 100 miljarder euro mellan 2021 och 2023. Nya lågprisanläggningar för vind- och solkraft har gjort att uppskattningsvis 230 TWh fossila bränslen har kunnat

ersättas sedan Rysslands invasion av Ukraina⁴. Med en ny kapacitet på 70 GW förnybar energi som beräknas tas i bruk 2023 skulle ytterligare besparingar kunna göras som leder till ytterligare minskning av den ryska gasimporten.

Inom sektorn för förnybar uppvärmning ökade försäljningen av värmepumpar med 39 % under 2022⁵ jämfört med 2021, medan solvärmemarknaden ökade med 12 % för en total installerad kapacitet på 40,5 GW⁶. Vissa av dessa nyinstallerade anordningar har lett till att gas-, kol- och oljepannor har bytts ut, men det finns inga uppgifter som gör det möjligt att dra slutsatser om i vilken utsträckning detta har skett.

Slutligen har den påskyndade utbyggnaden av förnybar energi visat sig kunna minska riskerna för unionens försörjningstrygghet, särskilt för gas och el, och har bidragit till att sänka energipriserna för EU:s medborgare och företag.

Med tanke på att betydande risker kvarstår är en fortsatt snabb utbyggnad av förnybar energi nödvändig för att ytterligare stärka unionens resiliens. Nya anläggningar för förnybar energi behövs för att snabbt fasa ut den återstående ryska gasimporten. Ju snabbare utbyggnaden av förnybar energi sker, desto större blir den positiva inverkan på unionens energitrygghet, energipriser och oberoende av ryska fossila bränslen.

III. Effekter av rådets förordning

På grund av rådsförordningens begränsade tillämpningsperiod är det svårt att kvantifiera dess effekter i fråga om att påskynda utbyggnaden av förnybar energi. Detta beror främst på att det inte finns någon officiell statistik om utbyggnaden av förnybar energi för perioden sedan förordningen trädde i kraft, eftersom sådan statistik för 2023 inte kommer att finnas tillgänglig förrän i slutet av 2024. En viss positiv utveckling har dock observerats.

Enligt Solar Power Europe har det under de tre kvartalen 2023 efter förordningens ikraftträdande tillkommit mer ny solcellskapacitet (över 45 GW) i EU än under hela 2022. Under årets första sex månader ökade Tyskland sin solkraftskapacitet med 6,5 GW (+10 %), medan Polen ökade sin med över 2 GW (+17 %) och Belgien sin med minst 1,2 GW (+19 %). Italien installerade 2,5 GW solenergi under de första sex månaderna 2023, jämfört med totalt 3 GW för hela 2022. Spanien förväntas utöka sin kapacitet från 4,5 GW 2022 till 7 GW 2023⁷.

När det gäller tillståndsgivning visar tillgängliga uppgifter att flera medlemsstater har upplevt tvåsiffriga ökning av antalet tillstånd som utfärdas för landbaserad vindkraft sedan förordningen trädde i kraft. Wind Europes översikt över kapacitetsutvecklingen visade på en positiv utveckling i Frankrike, som under de första tre kvartalen 2023

⁴ [How much money are European consumers saving thanks to renewables? – Renewable Energy Market Update - June 2023 – Analysis - IEA.](#)

⁵ Marknadsdata från European Heat Pump Association (ehpa.org).

⁶ Solar Heat Europe – Decarbonising heat with Solar thermal, Market Outlook 2022/2023.

⁷ [EU fossil generation hits record low as demand falls | Ember \(ember-climate.org\).](#)

avsevärt ökade mängden vindkapacitet som fick tillstånd. Regionen Flandern i Belgien beviljade under de första åtta månaderna 2023 tillstånd för ytterligare 300 MW vindkraftskapacitet, vilket är mer än hela den kapacitet för vilken tillstånd beviljades under hela 2022. Nya tillstånd för rekordhöga 5,2 GW landbaserad vindkraft utfärdades i Tyskland under de första nio månaderna 2023 och kapaciteten utökades med 2,44 GW⁸. I detta avseende har Tyskland uppgett att antalet beviljade tillstånd för projekt för landbaserad vindkraft i år väntas öka med 75 % jämfört med förra året.

När det gäller produktionen av förnybar energi noterade hela 17 medlemsstater nya rekordandelar under årets första sex månader, och för första gången passerade Grekland och Rumänien 50 % och Danmark och Portugal 75 %. I Portugal stod vind- och solenergin för mer än hälften av den totala produktionen i april och maj. Nederländerna kom i juli för första gången upp i 50 % vind- och solenergi, medan Tyskland kom nära med en rekordstor andel på 49 % samma månad⁹. Uppgraderingen av vindkraftverk i Tyskland ökade till 34 %¹⁰.

I åtminstone en medlemsstat gynnas dessutom projekt för utbyggnad av nät – som är viktiga för att öka användningen av förnybar energi och som totalt omfattar över 2 000 km – av påskyndad tillståndsgivning.

Det är dock svårt att, vilket även berörda parter har påpekat, isolera i vilken utsträckning den ökade utbyggnad och produktion av förnybar energi som observerats under denna period kan tillskrivas effekterna av rådets förordning. Andra faktorer, såsom höga energipriser, väder eller andra politiska strategier och åtgärder som tillämpas av medlemsstaterna, såsom stödsystem eller andra typer av incitament, har också bidragit till en sådan ökning.

För att få en bättre inblick i effekterna av denna förordning har kommissionen därför inhämtat synpunkter från medlemsstaterna och berörda parter, såsom företrädare för sektorn för förnybar energi och miljöorganisationer.

När det gäller medlemsstaterna skickade kommissionen den 14 september 2023 en skrivelse till alla medlemsstater med en begäran om skriftlig återkoppling om tillämpningen av förordningen. Den 15 november 2023 hade 15 medlemsstater besvarat enkäten och lämnat skriftliga synpunkter. Tillämpningen av rådets förordning diskuterades också vid det senaste mötet inom ramen för den samordnade åtgärden om direktivet om förnybar energi (CA-RES), som ägde rum den 18 oktober 2023, där fem medlemsstater lämnade synpunkter om sina erfarenheter av tillämpningen av rådets förordning.

⁸ <https://www.fachagentur-windenergie.de/aktuelles/detail/kraeftiger-aufwind-in-den-ersten-neun-monaten-2023>.

⁹ [EU fossil generation hits record low as demand falls | Ember \(ember-climate.org\)](https://ember-climate.org).

Utöver enskilda svar efterlyste "Friends of Renewables" den 17 oktober 2023 i en gemensam skrivelse, undertecknad av ministrarna i elva medlemsstater (Belgien, Danmark, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Portugal, Tyskland och Österrike) en förlängning av rådets förordning. Undertecknarna erinrade om att förnybar energi stärker unionens oberoende av externa energikällor och minskar dess sårbarhet för geopolitiska störningar och externa prishocker, samtidigt som den bidrar till EU:s tekniska och industriella ledarskap och skapandet av arbetstillfällen. I skrivelsen betonades i detta sammanhang vikten av rådets förordning för att mildra effekterna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina på energimarknaden och efterlyste en förlängning av rådets förordning efter 2024 och så länge som det är nödvändigt för att ytterligare minska hindren för tillstånd för förnybar energi.

Den 26 oktober anordnade kommissionen en diskussion med viktiga intressenter, däribland branschorganisationer inom förnybar energi, överföringsnätet Entso-E och icke-statliga miljöorganisationer. Dessutom mottog kommissionen ståndpunktsdokument från flera berörda parter.

I följande underavsnitt sammanfattas de synpunkter som mottagits om de olika bestämmelserna i förordningen.

1. Artikel 1: Innehåll och tillämpningsområde

En medlemsstat föreslog att tillämpningsområdet bör ändras så att medlemsstaterna kan fortsätta att tillämpa rådsförordningens ram om miljökonsekvensbedömningar efter den 30 juni 2024. Den ansåg att detta var nödvändigt för att skapa tydliga förutsättningar för de projekt som inte hade slutförts när förordningen löpte ut. Dessutom föreslog den att de tredjepartsrättigheter som nämns i artikel 1 skulle specificeras som tredje parter rättigheter till rättslig prövning.

En annan medlemsstat gav också återkoppling om denna artikel och menade att bestämmelsen hade varit avgörande för att trygga utbyggnaden av projekt för förnybar energi. Mer specifikt ansåg den att det var av avgörande betydelse att projekt för förnybar energi inte behövde slutföras inom rådsförordningens tillämpningsperiod för att kunna dra nytta av de åtgärder som regleras i den. Denna medlemsstat ansåg också att förordningens tillämpningsperiod var för kort, eftersom det inte skulle vara möjligt att bevilja tillstånd för många projekt inom dess tidsram, särskilt projekt för utveckling av nätinfrastuktur som behövs för att integrera förnybar energi i elsystemet.

2. Artikel 2: Definitioner

Kommissionen har fått mycket begränsad återkoppling om definitionerna. En berörd part (Solar Heat Europe) kritiserade det faktum att definitionen av solenergiutrustning i flera fall hade tolkats som att den endast avser solceller, medan den i själva verket uttryckligen avser både solvärme- och solcellsutrustning.

3. Artikel 3: Övervägande allmänintresse

Utifrån den återkoppling som mottagits om tillämpningen av denna artikel konstaterar kommissionen att det bland medlemsstaterna råder viss förvirring om vad presumtionen om övervägande allmänintresse i artikel 3 omfattar och hur den fungerar. Detta trots att rådets förordning är direkt tillämplig och projektutvecklare därför kan åberopa denna presumtion i nationella tillståndsförfaranden och domstolstvister utan att det behövs ytterligare nationell lagstiftning. Enligt artikel 3 får dock medlemsstaterna anta nationell lagstiftning för att begränsa tillämpningen av denna presumtion till vissa typer av teknik eller vissa delar av deras territorium, i enlighet med prioriteringarna i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner. Om medlemsstaterna använder sig av dessa undantag kommer presumtionen endast att vara tillämplig på viss teknik eller vissa territorier.

14 medlemsstater lämnade synpunkter på artikel 3. När det gäller presumtionens räckvidd noterar kommissionen att medlemsstaterna tenderar att begränsa presumtionens tillämpning till viss teknik (nämligen vindkraft och solenergi, men även infrastrukturprojekt) och i mer begränsad utsträckning till specifika områden. Solar Power Europe rapporterade att en medlemsstat hade begränsat tillämpningen av presumtionen om övervägande allmänintresse till enbart offentliga projekt, medan en annan medlemsstat hade en ordning varigenom potentiella undantag skulle fastställas genom dekret. Å andra sidan har en medlemsstat utökat presumtionens tillämpningsområde så att projekt för förnybar energi anses vara av övervägande allmänintresse när det gäller det arkitektoniska arvet.

Medlemsstater som tillämpar denna presumtion rapporterade i allmänhet positiva resultat och ansåg att det är ett användbart verktyg för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi eller infrastruktur eller en riskminskningsfaktor.

En medlemsstat rapporterade om positiva effekter i enskilda fall (nämligen för vindkraft, solcellsenergi och nätprojekt) till följd av både tillståndsmyndigheters och domstolars tillämpning av denna presumtion. En annan medlemsstat lyfte fram mervärdet av bestämmelsen, som bidrog till att effektivisera förhållandet mellan olika offentliga organ i planeringsprocessen. Två andra medlemsstater uppgav att de ännu inte behövt tillämpa presumtionen på något specifikt projekt (bland annat på grund av att många projekt ännu inte hade nått tillståndstadiet), men välkomnade dess potential att påskynda tillståndsgivningen för specifika projekt och uttryckte intresse för att utnyttja den inom en snar framtid. Å andra sidan ansåg en medlemsstat att dess nuvarande vind- och solenergiprojekt fortskred tillräckligt snabbt och att denna bestämmelse därför inte behövdes.

Två medlemsstater uppgav dock att det fanns utmaningar med att fullt ut utnyttja möjligheterna med presumtionen om övervägande allmänintresse. I synnerhet ses uppfyllandet av ett annat villkor i habitat- och fågeldirektiven, som kräver avsaknad av andra alternativa lösningar, som en utmaning som begränsar den praktiska nyttan av presumtionen om övervägande allmänintresse. En medlemsstat efterlyste därför riktade

ändringar av artikel 3 för att ge flexibilitet att uppfylla de övriga villkoren för undantagskriterierna i det relevanta miljödirektivet, särskilt skyldigheten att visa att det inte finns några andra alternativa lösningar. En medlemsstat ansåg också att kravet på att ange kompensationsåtgärder var en faktor som begränsade nyttan av bestämmelsen om övervägande allmänintresse.

Wind Europe, Solar Power Europe och EREF gav återkoppling om tillämpningen av presumtionen om övervägande allmänintresse. Dessa berörda parter uttryckte oro över att de flesta medlemsstater inte tillämpade eller endast delvis tillämpade status som övervägande allmänintresse på projekt för förnybar energi eller att tillståndsmyndigheterna ibland bortsåg från presumtionen och prioriterade andra intressen. De gav dock också positiva exempel där detta hade använts i viss utsträckning och specifika fall där det hade bidragit till att driva vissa projekt framåt. Wind Europe uppgav att det i allmänhet fanns intresse av att i större utsträckning utnyttja denna bestämmelse, men att det rådde osäkerhet om dess tillämpningsområde och om hur den skulle genomföras i praktiken.

EU DSO-enheten påpekade att presumtionen om övervägande allmänintresse innebar stora möjligheter att minska flaskhalsarna i distributionsprojekt och betonade också det symboliska värdet av artikel 3. Den uppgav dock att rådets förordning i praktiken knappast hade haft någon praktisk inverkan på distributionsnätprojekt. EU DSO-enheten rekommenderade en förlängning av förordningen och uppmanade kommissionen att säkerställa det faktiska genomförandet.

Två miljöaktörer (BirdLife och Climate Active Network (CAN Europe)) kom med allmänna synpunkter på denna bestämmelse. De manade till försiktighet när det gäller användningen av narrativet om övervägande allmänintresse, som i praktiken kan luckra upp miljöskyddsstandarden genom att underlätta tillståndsgivning för mycket problematiska projekt utan att tillföra något mervärde för projekt för förnybar energi som redan har vidtagit lämpliga åtgärder och skyddsåtgärder. CAN Europe hävdade att bestämmelsen om presumtionen om övervägande allmänintresse i en medlemsstat hade inspirerat lagstiftaren att undanta nio vattenkraftverk från kravet på att genomföra en miljökonsekvensbedömning, trots deras betydande miljöpåverkan, samtidigt som de förklarades vara av övervägande allmänintresse.

Sammantaget kan slutsatsen dras att presumtionen i artikel 3 i allmänhet ses som ett användbart verktyg för att påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor (främst vindkraft och solenergi) och infrastrukturprojekt i de medlemsstater där den har tillämpats. Detta gäller inte bara positiva effekter som observerats på fältet för specifika projekt, utan också den betydelse som presumtionen har för utbyggnaden av förnybar energi mer allmänt, även för andra ändamål utöver de särskilda undantagen i de miljödirektiv som avses i artikel 3. När det gäller de farhågor som uttryckts för en expansiv tillämpning av denna bestämmelse och den inverkan denna kan ha på ett högt miljöskydd påminner kommissionen om att presumtionen om övervägande allmänintresse till förmån för förnybar energi kan motbevisas. Det innebär att tillståndsmyndigheter och domstolar kan avstå från att tillämpa den om det finns tydliga bevis för att dessa projekt

har en betydande negativ miljöpåverkan som inte kan begränsas eller kompenseras. Medlemsstaterna får dessutom begränsa dess tillämpning till specifika tekniker och områden.

Dessutom skulle det kunna finnas utrymme för en utökad tillämpning av artikel 3 inom en snar framtid när fler projekt för förnybar energi når tillståndsfasen efter det att förordningen har löpt ut. Dessutom verkar bestämmelsens användbarhet begränsas av faktorer såsom en restriktiv tolkning av andra villkor för att omfattas av undantagen, t.ex. bedömningen av om det finns alternativa lösningar.

4. Artikel 4: Påskyndat tillståndsförfarande för installation av solenergiutrustning

Tolv medlemsstater lämnade särskild återkoppling om tillämpningen av artikel 4 eller installation av mindre solenergiutrustning mer generellt. Flera av dessa medlemsstater rapporterade om en kraftig ökning av antalet solenergianläggningar på senare tid, dock utan att specifikt hänföra denna ökning till rådets förordning utan snarare till olika faktorer, såsom populära nationella stödsystem eller energiprisets utveckling.

De flesta medlemsstater som kom med synpunkter på denna punkt uppgav att de tillämpade ännu ambitiösare tillståndsregler för små solenergianläggningar än de som anges i artikel 4. Till exempel uppgav sju medlemsstater att det enligt deras nationella lagstiftning på vissa villkor inte krävdes särskilda tillstånd för små solenergianläggningar på artificiella konstruktioner eller för solenergiutrustning under en viss kapacitet eller ens i allmänhet. Två medlemsstater uppgav att det enligt deras nationella lagstiftning redan innan förordningen trädde i kraft inte krävdes någon miljökonsekvensbedömning för solenergiutrustningsprojekt. Följaktligen förefaller de positiva effekterna av artikel 4 vara tämligen begränsade i de medlemsstater som har antagit en ambitiösare nationell lagstiftning.

En medlemsstat uppgav att den till följd av rådets förordning infört ändringar i sitt nationella tillståndssystem. Till exempel infördes ett tyst godkännande inom en månad från det att en ansökan om bygglov lämnats in för installation av solenergianläggningar för produktion av el från solenergi för egen förbrukning med en total installerad kapacitet på 20–50 kW för byggnader och anläggningar i urbaniserade områden, inklusive tak- och fasadkonstruktioner och deras angränsande markfastigheter.

Solar Power Europe och Solar Heat Europe gav återkoppling om effekterna av artikel 4. Solar Power Europe uppgav att artikel 4 i allmänhet var väl genomförd även om vissa begränsningar noterades. Till exempel tolkade medlemsstaterna i vissa fall begreppet artificiella konstruktioner alltför snävt (begränsat till enbart tak), vilket kräver ett förtydligande av begreppet ”artificiella konstruktioner”. På samma sätt var de flesta medlemsstater inte tillräckligt ambitiösa när det gäller förenkling av nätanslutningar (eftersom de tillämpade det lägre tröskelvärdet på 10,8 kW och inte 50 kW). De gav dock vissa positiva exempel, såsom fallet med en medlemsstat som planerade att använda en förenklad modell för installation av solceller på tak med en kapacitet på upp till 200 kW.

Solar Heat Europe uppgav att dess medlemmar inte hade upplevt någon märkbar förändring av tillståndsförfarandena för solvärmeanläggningar under det senaste året.

Av ovanstående konstaterar kommissionen att även om installationerna av solenergiutrustning ökar är det svårt att hänföra effekterna av en sådan ökning specifikt till rådets förordning, eftersom andra faktorer (såsom stödsystem eller höga energipriser) spelat en viktig roll. Kommissionen välkomnar att minst en medlemsstat nyligen uppger ha infört förändringar för att rationalisera tillståndsgivningen för solenergianläggningar och att flera medlemsstater i sin nationella lagstiftning har infört ännu ambitiösare bestämmelser än de i artikel 4. Ett exempel är att det på vissa villkor inte krävs något tillstånd för små solenergianläggningar och att man kan ansöka direkt om nätanslutning. Artikel 4 är fortfarande relevant för dessa medlemsstater eftersom den innehåller maximala tidsfrister även för att ansluta dessa anläggningar till nätet (dvs. de maximala tidsfristerna på en eller tre månader omfattar även nätanslutningen och innebär en säkerhet för sökanden genom tyst godkännande för vissa anläggningar). Kommissionen noterar att frågan om nätanslutningar är ett område som kan förbättras ytterligare.

5. Artikel 5: Uppgradering av kraftverk för förnybar energi

Elva medlemsstater gav återkoppling om tillämpningen av artikel 5 och tillståndsförfarandet för uppgradering av anläggningar för förnybar energi mer allmänt.

Flera medlemsstater uppgav att de ännu inte hade någon större erfarenhet av uppgradering på grund av att de flesta anläggningar för förnybar energi nyligen hade installerats, eller att de inte hade några relevanta uppgifter om detta. Endast en medlemsstat rapporterade om ett ökat antal ansökningar, främst för uppgradering av solenergianläggningar, medan andra medlemsstater uppgav att de inte kunde se någon ökning i antalet uppgraderingar enligt rådets förordning. Flera medlemsstater förklarade att de hade infört liknande tillståndsförfaranden som de som fastställs i artikel 5.

En medlemsstat uppgav att tillståndsförfarandet för uppgradering med kapacitetsökning vanligtvis inte översteg sex månader för solenergiprojekt, men att förfarandet kunde vara längre i de fall där det krävs en miljökonsekvensbedömning (detta kan vara nödvändigt för vindkraftverk). Den tidsfrist som fastställs i artikel 5.1 omfattar alla relevanta tillstånd och steg i tillståndsförfarandet, inbegripet miljökonsekvensbedömningar. I denna medlemsstat verkar tidsfristen därför ha respekterats i fråga om teknik som inte kräver någon miljökonsekvensbedömning, medan ytterligare anpassningar kan krävas för att iaktta tidsfristen i de fall en miljökonsekvensbedömning krävs. Vidare krävs det i denna medlemsstat inte något tillstånd från det berörda ministeriet för uppgradering av kraftverk för förnybar energi om typen av elproduktion och den totala tillåtna elproduktionskapaciteten inte ändras till följd av uppgraderingen.

Några medlemsstater rapporterade om ambitiösa tillstandsregler för uppgradering av projekt för förnybar energi. En av dem antog i september 2023 en nationell lag med åtgärder som behandlar samma frågor som dem som omfattas av artikel 5 men som har ett

ännu ambitiösare tillämpningsområde. Genom denna lag införs till exempel en tidsfrist på en månad för att avge ett yttrande om nätanslutning vid modernisering av en anläggning när den totala installerade kapaciteten förväntas öka med upp till 50 % jämfört med den befintliga kapaciteten, vilket är mer ambitiöst än artikel 5.3 både när det gäller tidsfrist och kapacitetsökning. Vidare krävs enligt denna lag i enlighet med artikel 5.4 inte att miljöförfaranden ska tillämpas när moderniseringen av anläggningen inte medför att ytterligare mark tas i bruk och moderniseringen är förenlig med de miljöskyddsåtgärder som införts för den ursprungliga anläggningen.

En annan medlemsstat tillämpar även ambitiösa tillståndsregler för uppgradering av projekt för förnybar energi. När det till exempel gäller nätanslutning får den uppgraderade anläggningens installerade effekt ökas med upp till 20 % av anslutningseffekten, utan att det krävs någon ökning av anslutningskapaciteten.

Wind Europe uttryckte oro över att mycket få medlemsstater tillämpade ett påskyndat förfarande för uppgradering av projekt: endast i ett fall hade en medlemsstat infört en mer ambitiös ordning. Ytterligare några medlemsstater hade i begränsad utsträckning infört regler för ändamålet. Wind Europe uppgav att förordningen på det hela taget hittills hade haft begränsad effekt när det gäller att påskynda uppgraderingen av projekt. Wind Europe noterade att bestämmelserna i artikel 5 skulle kunna vara ännu ambitiösare. Det tröskelvärde på 15 % som föreskrivs i artikel 5.3 ansågs till exempel vara för lågt i förhållande till nya vindturbiners högre effekt.

Av ovanstående konstaterar kommissionen att situationen när det gäller uppgradering av projekt för förnybar energi är ganska blandad. I flera medlemsstater finns det begränsade möjligheter att uppgradera projekt med tanke på den nyliga installationen av projekt för förnybar energi, medan det i andra medlemsstater finns mycket större och växande outnyttjad potential att uppnå större volymer av förnybar energi genom att främja och underlätta uppgradering av befintliga anläggningar. Uppgraderingen av kraftverk för förnybar energi innebär många fördelar, eftersom den gör det möjligt att fortsätta att använda anläggningar med betydande potential för förnybar energi. Den drar nytta av den befintliga nätanslutningen, en sannolikt högre grad av acceptans från allmänheten och kunskap om miljöpåverkan.

Kommissionen välkomnar att vissa medlemsstater med stor potential att uppgradera projekt för förnybar energi har infört åtgärder för att förenkla sina tillståndsregler, och att andra medlemsstater till följd av denna rådsförordning har antagit förenklingsåtgärder, i viss utsträckning ännu mer ambitiösa än de som anges i artikel 5. Kommissionen delar dock oron om att de medlemsstater som har störst uppgraderingspotential bör påskynda insatserna för att ytterligare förkorta och förenkla de tillhörande tillstånds-förfarandena.

6. Artikel 6: Påskyndande av tillstånds-förfarandet för projekt för förnybar energi och för tillhörande nätinfrastruktur som krävs för att integrera förnybar energi i systemet

Tillämpningen av denna bestämmelse är frivillig för medlemsstaterna. 14 medlemsstater gav återkoppling om denna artikel. Av dessa uppgav tre att de hade tillämpat bestämmelsen.

Två medlemsstater uppgav att de för närvarande tillämpar artikel 6 för att identifiera specifika områden för förnybar energi eller nätinфраstruktur där projekt kan undantas från särskilda miljökonsekvensbedömningar och artskyddsbedömningar.

En medlemsstat uppgav att den hade genomfört denna bestämmelse för att identifiera specifika områden för vindkraft på land och till havs samt för elnät på över 110 kW. Den rapporterade om en hittills mycket positiv inverkan på påskyndandet av utbyggnaden av nät och förnybar energi. Den hade till exempel redan konstaterat att de första vindkraftstillstånden hade beviljats enligt rådets förordning och att antalet framgångsrika vindkraftsprojekt ökade. Den förväntar sig att rådets förordning, särskilt artikel 6, skulle hjälpa till att uppnå det ambitiösa expensionsmålet på omkring 10 GW landbaserad vindkraft per år. Att inte förlänga rådets förordning skulle enligt denna medlemsstat riskera att leda till allvarliga störningar i utbyggnaden av förnybar energi. Den menar att installationen av omkring 41 GW vindkraft på land skulle kunna försenas och ta ungefär två år längre eller till och med stoppas helt om förordningen inte förlängs.

När det gäller näten uppgav fyra tyska systemansvariga för överföringssystemen att rådets förordning hade varit en viktig faktor för att påskynda formella planerings- och tillståndsförfaranden för uppgradering och utbyggnad av elnäten i Tyskland. De förespråkade en förlängning av förordningen till våren 2025 för att säkerställa en smidig övergång till dess att de relevanta bestämmelserna i ändringsdirektivet har införlivats i nationell lagstiftning. Entso-E gav också positiv återkoppling om tillämpningen av artikel 6 i Tyskland och rapporterade om en accelerationspotential på i genomsnitt sju månader för de flesta nätprojekt som omfattas av artikel 6 (dvs. de som lämnades in efter förordningens ikraftträdande). När det gäller havsbaserade projekt förväntar sig Entso-E en ännu större accelerationspotential på upp till tre år. Entso-E uppgav att de systemansvariga för överföringssystemen har regelbunden kontakt med nationella ministerier när det gäller genomförandet av den nya artikel 15e i det reviderade direktivet om förnybar energi som rör infrastrukturområden. De hyser dock allvarliga tvivel om huruvida det skulle vara möjligt att införliva denna bestämmelse före juli 2024 och efterlyste därför en förlängning av rådets förordning för att säkerställa en smidig övergång till dess att artikel 15e i det reviderade direktivet om förnybar energi har införlivats fullt ut. Tyskland uppgav att en förlängning av artikel 6 skulle göra det möjligt att förkorta tillståndprocessen för många nätprojekt med cirka tolv månader, för vissa projekt till och med upp till 36 månader.

En annan medlemsstat beslutade också att tillämpa artikel 6, även om projekten för förnybar energi fortfarande befann sig i planeringsfasen och ännu inte i tillståndsfasen. Kommissionen ansåg därför att artikel 6 ännu inte hade fått full effekt, men att den hade potential att göra det inom en snar framtid.

De flesta medlemsstater som gav återkoppling uppgav att de inte utnyttjade möjligheten i artikel 6. En av dem uppgav att den fortfarande övervägde att tillämpa den, men att det krävdes nationell lagstiftning för att vidareutveckla denna bestämmelse. En annan medlemsstat uppgav att dess nationella lagstiftning redan innehöll ambitiösa åtgärder med tydliga regler och kriterier för att avgränsa vilka projekt för förnybar energi som måste genomgå en granskning eller en miljökonsekvensbedömning. Två andra medlemsstater uppgav att de, även om de inte hade tillämpat artikel 6, för närvarande arbetar med olika sätt att ytterligare rationalisera miljöbedömningarna i samband med tillståndsgivning för förnybar energi. En annan medlemsstat uppgav att den inte hade tillämpat artikel 6 på grund av det nationella lagstiftningsförfarande för genomförande av fakultativa klausuler i EU-förordningar som krävde att nationell lagstiftning antogs för att utveckla sådana bestämmelser. Dessutom underströk denna medlemsstat att de undantag och nya villkor som föreskrivs i artikel 6 främst var inriktade på artskydd, medan förseningarna i tillståndprocessen för anläggningar för förnybar energi (särskilt stora vindkraftverk) och nätutveckling främst gällde skydd av livsmiljöer. Den såg dock artikel 6 som en positiv symbolisk åtgärd för att påskynda tillståndsförfarandena för förnybar energi och en signal om att lösa problem med nätstockning. Entso-E uppgav i detta avseende att det skulle göras en politisk satsning på att tillämpa denna bestämmelse på två havsbaserade infrastrukturprojekt.

Vissa berörda parter (CAN Europe, BirdLife) uttryckte allmän oro över tillämpningen av undantag från vissa bedömningar enligt EU:s miljölagstiftning och över potentiella konsekvenser för den biologiska mångfalden på grund av att utbyggnaden av förnybar energi påskyndas. Can Europe tog upp att de strategiska miljöbedömningarnas djup och kvalitet varierade mellan olika regioner och kanske inte var tillräckligt detaljerade för att säkerställa en jämförbar skyddsnivå. Trots det noterade CAN Europe att en medlemsstat genom att tillämpa artikel 6 hade hittat ett sätt att tillämpa en populationsbaserad artskyddsstrategi genom att inrätta en artskyddsfond vars resurser avsatts för särskilda ändamål. BirdLife uttryckte oro över den minskade insynen för icke-statliga organisationer och det lokala samhällets minskade engagemang i planeringsprocessen.

Av ovanstående kan man dra slutsatsen att artikel 6 har varit ett användbart verktyg för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi och relaterade infrastrukturprojekt i de medlemsstater som har valt att utnyttja denna bestämmelse. I det specifika fallet med Tyskland, som har utnyttjat denna bestämmelse, verkar det finnas påtagliga positiva resultat både när det gäller antalet framgångsrika projekt för förnybar energi och elnät som går vidare och när det gäller accelerationspotential och kortare tidsfrister för tillståndsförfarandet. Kommissionen konstaterar att denna bestämmelse också uppfattas positivt bland de medlemsstater som inte har utnyttjat den eller som har beslutat att göra det men som befinner sig i ett tidigare skede på grund av dess symboliska värde och som riskminskningsfaktor.

När det gäller de farhågor som uttryckts över undantagen från bedömningar enligt EU:s miljölagstiftning och inverkan på skyddet av den biologiska mångfalden erinrar kommissionen om att det i artikel 6 föreskrivs särskilda villkor för att undanta projekt

från miljöbedömningar, i syfte att säkerställa en balans mellan behovet av att genomföra projekt för förnybar energi i mycket snabbare takt och behovet av att säkerställa skyddet av miljömässigt känsliga områden.

7. Artikel 7: Påskyndad utbyggnad av värmepumpar

Tolv medlemsstater gav återkoppling om tillämpningen av denna artikel och tillståndsförfarandet för installation av värmepumpar mer allmänt. Två medlemsstater uppgav att de inte hade aktuella uppgifter om värmepumpar, varför det inte var möjligt att utvärdera förordningens inverkan på denna teknik.

På samma sätt som för små solenergianläggningar uppgav några medlemsstater att de inte krävde tillstånd för värmepumpar på vissa villkor (vanligtvis för små värmepumpar, t.ex. upp till 1 m³, 500 kW eller upp till 30 kW i privatbostäder). En medlemsstat uppgav att det i allmänhet inte behövdes någon ansökan för luftvärmepumpar, med mycket få undantag. Lagstiftningen i dessa länder är därför mer ambitiös än artikel 7 i rådets förordning. Andra medlemsstater nämnde att det enligt deras nationella lagstiftning för installation av värmepumpar råder befrielse från bygglov eller undantag från miljökonsekvensbedömning.

En medlemsstat uttryckte oro över kravet på att bevilja tillstånd för värmepumpar på upp till 50 MW inom en månad och förklarade att en sådan kort tidsfrist kan ge upphov till tekniska och säkerhetsmässiga problem för elnätet. Kommissionen noterar i detta avseende att rådets förordning inför flexibilitet för medlemsstaterna när det gäller tillämpningen av denna tidsfrist. Medlemsstaterna får undanta vissa områden eller konstruktioner från bestämmelserna i denna artikel, bland annat av säkerhetsskäl.

Några medlemsstater rapporterade att installationerna av värmepumpar nyligen hade ökat, men de var inte säkra på att denna ökning berodde på effekterna av rådets förordning. I stället hänförde de det till andra faktorer, såsom Rysslands krig mot Ukraina eller nationella subventioner. Flera medlemsstater angav att rådets förordning inte påverkade utvecklingen på grund av att det saknades nationella tillståndskrav för vissa värmepumpar.

European Heat Pump Association (EHPA) gav detaljerad återkoppling om statusen för tillståndsförfarandena för värmepumpar och effekterna av artikel 7. För de flesta värmepumpar (utom geotermiska värmepumpar) krävdes i regel inga tillstånd, medan det i regel krävdes tillstånd för geotermiska värmepumpar. För värmepumpar med en termisk kapacitet på upp till 25 kW var det dock möjligt att bevilja tillstånd inom en månad.

Med tanke på att det i regel inte krävs något tillstånd för de flesta småskaliga värmepumpar (utom geotermiska värmepumpar) förefaller effekterna av artikel 7 vara begränsade. EHPA såg dock fortfarande positivt på denna bestämmelse, eftersom införandet av en maximal tidsfrist bidrog till ökad rättssäkerhet. För att göra denna bestämmelse mer användbar föreslog EHPA vissa riktade ändringar, dvs. att förkorta tidsfristen för tillståndsförfarandet till en månad för värmepumpar i bostäder med upp till

25 kW termisk kapacitet, i kombination med tyst godkännande, och att använda termisk kapacitet i stället för elkapacitet (utom när det särskilt hänvisas till nätanslutning, där elkapacitet kan vara lämpligare).

Av ovanstående kan man dra slutsatsen att även om tillståndsgivningen inte verkar vara den största flaskhalsen för installation av värmepumpar, har rådets förordning, och i synnerhet införandet av tydliga maximala tidsfrister, på ett positivt sätt bidragit till att säkerställa rättssäkerheten för installationen av denna typ av utrustning, särskilt för geotermiska och större värmepumpar. Kommissionen välkomnar att den befintliga nationella lagstiftningen i flera medlemsstater verkar vara ännu ambitiösare än innehållet i artikel 7, eftersom det inte krävs några tillstånd för små värmepumpar.

8. Artikel 8: Tidsfrister för tillståndsförfarandet för installation av solenergiutrustning, uppgradering av kraftverk för förnybar energi och för utbyggnad av värmepumpar

Ingen återkoppling mottogs från medlemsstaterna eller berörda parter om denna artikel, i vilken det föreskrivs att tiden för att bygga eller uppgradera nödvändig nätinфраstruktur och tiden för vissa administrativa steg som krävs för betydande uppgraderingar av nätet inte ingår i tidsfristerna för tillståndsgivning.

IV. Tillämpningsområdet för krisförordningen och de nya tillståndsbestämmelserna i det reviderade direktivet om förnybar energi

Som nämnts ovan innehåller det reviderade direktivet om förnybar energi bestämmelser för att rationalisera tillståndsförfarandena för projekt för förnybar energi, inbegripet regler för samma eller liknande ämnesområden som de som omfattas av rådets förordning. Flera av dessa regler omfattar samma frågor som de som ingår i förordningen, men det finns vissa viktiga skillnader mellan de två texterna:

- I **artikel 16f** regleras presumptionen om övervägande allmänintresse, som också regleras i artikel 3 i förordningen. I **artikel 3.2** anges dock att projekt som anses vara av övervägande allmänintresse ska prioriteras när det krävs en avvägning mellan rättsliga intressen i det enskilda fallet.
- **Artikel 16d** innehåller särskilda regler om tillståndsförfarandet för installation av solenergiutrustning, som också omfattas av **artikel 4** i rådets förordning. Ordalydelsen i de två bestämmelserna är mycket likartad, även om artikel 16d.2 i det reviderade direktivet om förnybar energi anger ett högre tröskelvärde på 100 kW (jämfört med 50 kW), vilket gör det möjligt att öka antalet anläggningar som omfattas av det mycket korta tillståndsförfarandet på en månad.
- **Artikel 16c (och även artikel 16b)** innehåller regler som är tillämpliga på tillståndsförfarandet för uppgradering av anläggningar för förnybar energi utanför accelerationsområden för förnybar energi, som också omfattas av **artikel 5** i förordningen. Den största skillnaden mellan texterna är att artikel 5 i förordningen

innehåller en kort tidsfrist på sex månader för alla tillstånd som är tillämpliga på uppgradering av projekt för förnybar energi, medan det reviderade direktivet om förnybar energi innehåller en tidsfrist på ett år för projekt utanför accelerationsområden för förnybar energi (i accelerationsområden för förnybar energi föreskrivs i artikel 16a också en tidsfrist på sex månader, men tidsfristen för att utse dessa områden har en längre tidsfrist på 27 månader).

- **Artikel 16e** innehåller regler för tillståndsförfarandet för värmepumpar, som också omfattas av **artikel 7** i rådets förordning. Ordalydelsen i de två bestämmelserna är mycket likartad, även om det reviderade direktivet om förnybar energi innehåller ytterligare preciseringar när det gäller tidsfrister för nätanslutningar (en tidsfrist på två veckor för anslutningar till överförings- eller distributionsnätet).
- Genom **artikel 15c** åläggs medlemsstaterna en skyldighet att utse accelerationsområden för förnybar energi för minst en teknik för förnybar energi. Genom **artikel 15e** införs en möjlighet för medlemsstaterna att utse områden för nät- och lagringsinfrastruktur som behövs för att integrera förnybar energi i elsystemet. På dessa områden kan riktade undantag från miljöbedömningen tillämpas på vissa villkor. Genom **artikel 6** i förordningen införs en frivillig bestämmelse som gör det möjligt för medlemsstaterna att identifiera särskilda områden där de kan undanta projekt från miljökonsekvensbedömningar och artskyddsbedömningar. Även om bestämmelserna i det reviderade direktivet om förnybar energi och artikel 6 i förordningen rör fastställandet av särskilda områden för snabbare utbyggnad av förnybar energi, skiljer sig innehållet i dessa bestämmelser avsevärt åt:
 - En av de största skillnaderna är att det i det reviderade direktivet om förnybar energi föreskrivs en ”granskningsprocess” som kan resultera i ett behov av att genomföra en särskild miljökonsekvensbedömning, medan artikel 6 i förordningen direkt föreskriver tillämpning av begränsnings- eller ersättningsåtgärder.
 - Enligt artikel 6 i förordningen kan projekt också undantas från artskyddsbedömningarna enligt artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG. I det reviderade direktivet om förnybar energi föreskrivs dessa undantag endast för nät- och lagringsprojekt i särskilda områden, inte för projekt för förnybar energi.
 - I artikel 6 i förordningen föreskrivs inget undantag från artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG. Ett sådant undantag är möjligt i det reviderade direktivet om förnybar energi för alla projekt (för anläggningar för förnybar energi, nät och lagring).
- I **artikel 16.8** klargörs vilka steg som inte ingår i tidsfristerna för tillståndsförfarandet, dvs. att stegen inte räknas som en del av de tidsfrister som fastställs i direktivet. Detta liknar **artikel 8** i förordningen. Den största skillnaden är att artikel 16.8 i det reviderade direktivet om förnybar energi innehåller en ytterligare punkt för att klargöra att tiden för överklaganden och rättsmedel, andra domstolsförfaranden och alternativa tvistlösningsmekanismer, inbegripet förfaranden för klagomål samt

överklaganden och rättsmedel utanför domstol, inte räknas med i längden på tillståndsförfarandet, utom om den sammanfaller med andra administrativa steg i tillståndsförfarandet.

Flera av dessa tillstandsregler i det reviderade direktivet om förnybar energi, närmare bestämt alla tillstandsregler utom de som rör accelerationsområden för förnybar energi, måste införlivas senast den 1 juli 2024, omedelbart efter det att giltighetstiden för förordningen har löpt ut. Detta gäller särskilt artiklarna 15e (frivillig), 16.8, 16c, 16d och 16f. De återstående tillstandsbestämmelserna (dvs. de som rör accelerationsområden för förnybar energi) har ett införlivandedatum som infaller 18 månader efter det att det reviderade direktivet om förnybar energi har trätt i kraft. Dessutom har artikel 15c, som inför en skyldighet att utse accelerationsområden för förnybar energi, en tidsfrist för genomförande på 27 månader efter det att rådets förordning har trätt i kraft.

Vissa av de åtgärder som införs genom förordningen inkluderades därför i det reviderade direktivet om förnybar energi. Direktivet återspeglade dock inte vissa av de mer exceptionella åtgärderna i förordning (EU) 2022/2577, vilket begränsar deras exceptionella och tillfälliga karaktär.

Sammantaget är de största materiella skillnaderna mellan bestämmelserna i det reviderade direktivet om förnybar energi och rådets förordning de som återfinns i artikel 3.2 om övervägande allmänintresse, den maximala tidsfristen för uppgradering enligt artikel 5.1 och artikel 6 i rådets förordning. Av återkopplingen från medlemsstaterna och berörda parter framgår att dessa bestämmelser avsevärt påskyndar tillståndsgivningen för förnybar energi och relaterade nätprojekt i de medlemsstater som har tillämpat dessa bestämmelser. Det är lämpligt att förlänga dessa utvalda nödåtgärder som har störst potential att påskynda förnybar energi, är omedelbart och direkt tillämpliga i hela unionen och skiljer sig från dem som ingår i det reviderade direktivet om förnybar energi och därför kan komplettera det. För att säkerställa överensstämmelse med reglerna i det reviderade direktivet om förnybar energi bör dock den korta tidsfristen på sex månader för tillstånd för uppgradering, först efter den 30 juni 2024, tillämpas på uppgradering av projekt för förnybar energi som är belägna i ett särskilt område för förnybar energi i enlighet med artikel 6 i denna förordning.

V. Slutsats om förlängning av åtgärden och rekommendation

Mot bakgrund av ovanstående anser kommissionen att villkoren för en förlängning av denna rådsförordning är uppfyllda.

Som förklaras i avsnitt II har unionens försörjningstrygghet avsevärt förbättrats jämfört med förra vintern och priserna på gas och el har sjunkit. Detta är i mycket stor utsträckning resultatet av de snabba åtgärder som antagits på unionsnivå, särskilt de nödåtgärder som antagits på grundval av artikel 122 i EUF-fördraget, inbegripet denna rådsförordning och den ökade användningen av förnybar energi till följd av den. Det finns dock fortfarande allvarliga risker, och i en sådan situation med fortsatt volatilitet i energipriserna och oro för försörjningstryggheten krävs det fortfarande betydande

ytterligare insatser när det gäller utbyggnaden av förnybar energi för att ytterligare stabilisera situationen.

Även om det är svårt att exakt kvantifiera effekterna av denna rådsförordning med tanke på dess begränsade tillämpningsperiod och bristen på officiell statistik visar avsnitt III att de riktade åtgärder som ingår i denna rådsförordning positivt har bidragit till att påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor. De har gjort detta på två sätt: i) Genom att rationalisera de förfaranden som är tillämpliga på specifika tillståndsförfaranden och ii) genom att öka den politiska medvetenheten om vikten av att påskynda tillståndsgivningen för förnybar energi, vilket har bekräftats av flera medlemsstater och berörda parter.

Kommissionen noterar en positiv inverkan på alla områden som omfattas av rådets förordning, även om det ibland är svårt att hänföra specifika effekter till förordningen. Vissa åtgärder i förordningen (dvs. artiklarna 4 och 7) har haft en mer begränsad inverkan, delvis på grund av att medlemsstaterna redan tillämpar ambitiösare tillstandsregler för installation av små solenergianläggningar och värmepumpar. Andra åtgärder (särskilt artiklarna 3 och 6) har lett till betydande konkreta och påtagliga förenklingseffekter i de medlemsstater som har tillämpat dem.

Många medlemsstater och fem rådfrågade berörda parter (Entso-E, European Renewable Energy Federation, Solar Heat Europe, Solar Power Europe och Wind Europe) har framfört starka krav på en förlängning av förordningen eller specifika artiklar. Vissa begärde också att riktade ändringar skulle införas.

En viktig aspekt att beakta vid beslutet om att förlänga rådets förordning är att det reviderade direktivet om förnybar energi innehåller flera åtgärder för att rationalisera tillståndsförfarandena som i viss mån överlappar dem i rådets förordning. Artiklarna 3.1, 4, 5.2, 5.3, och 5.4 och 7 i rådets förordning är nästan identiskt återgivna i artiklarna 16c, 16d och 16e i det reviderade direktivet om förnybar energi, med vissa smärre ändringar som förklaras i avsnitt IV. Det förestående upphörandet av Europaparlamentets mandat och den tid som normalt krävs för att anta lagstiftning enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet ledde dessutom till att ett sådant förfarande inte var ett lämpligt alternativ för att få de tillfälliga åtgärderna på plats i tid.

Som nämnts ovan är de största materiella skillnaderna mellan bestämmelserna i det reviderade direktivet om förnybar energi och rådets förordning de som återfinns i artiklarna 3.2, 5.1 och 6 i rådets förordning. Av återkopplingen från medlemsstaterna och berörda parter framgår att dessa bestämmelser väsentligt påskyndar tillståndsgivningen för förnybar energi och relaterade nätprojekt i de medlemsstater som har tillämpat dessa bestämmelser eller som har stora möjligheter att göra det inom en snar framtid. Det är därför lämpligt att förlänga dessa särskilda bestämmelser på ett målinriktat sätt. Med tanke på de utmaningar som vissa medlemsstater har tagit upp när det gäller den praktiska tillämpningen av artikel 3 kan ytterligare åtgärder vara motiverade för att dra full nytta av denna förlängda bestämmelse.

För att förlänga artiklarna 3.2, 5.1 och 6 i rådets förordning krävs en förlängning av artikel 1, som beskriver förordningens innehåll och tillämpningsområde, och artikel 2.1, som definierar begreppet ”tillståndsförfarande”, som används i artikel 3.2.

Kommissionen föreslår därför en riktad förlängning av artiklarna 1, 2.1, 3.2, 5.1 och 6 i rådets förordning, inbegripet riktade ändringar av dessa bestämmelser när så är lämpligt.